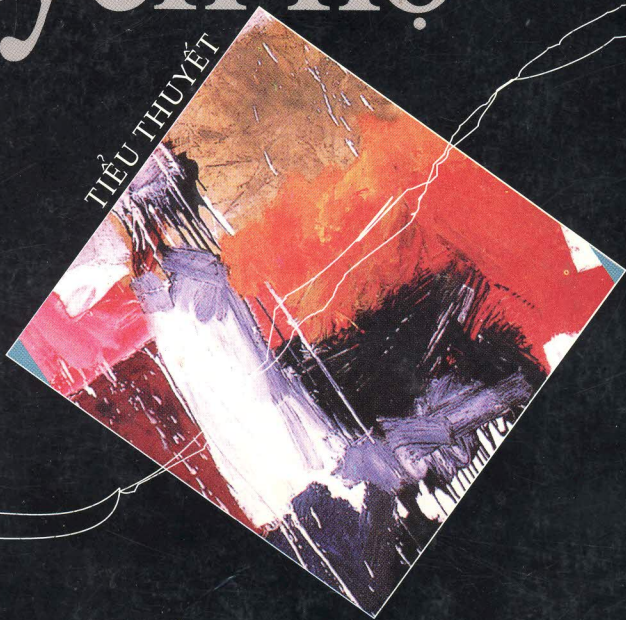

ĐỖ THỊ THU HIỀN

Một đời đuyên nợ

TIỂU THUYẾT

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

895.9223
M 458 Đ

ĐỒ THỊ THU HIỀN

MỘT ĐỜI DUYÊN NỢ

Tiểu thuyết

ĐC: 397

THƯ VIỆN
TỈNH HÀ NAM

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

1.

Mùa xuân năm 1969, máy bay Mỹ đang điên cuồng bắn phá miền Bắc. Hàng ngàn tấn bom Mỹ trút xuống ô ạt hòng huỷ diệt bất cứ nơi nào mà chúng cho là huyết mạch của giao thông nối liền từ Bắc vào Nam. Nhất là khi cả đường bộ và đường thuỷ đều gặp nhau tại một cây cầu sắt bắc ngang sông. Cầu Phú Châu vì thế đã trở thành trọng điểm để máy bay Mỹ đánh phá. Máy bay Mỹ bỏ bom phá cầu, phá đường. Lực lượng dân quân tự vệ của thị xã và dân quân ven thị đều sẵn sàng chiến đấu và san lấp hố bom một

cách nhanh chóng giải phóng mặt đường cho những chiếc xe phủ đầy lá nguy trang lạng lẽ đi vào tiền tuyến.

Mọi người dân thị xã đã đi sơ tán hết chỉ còn đội dân quân tự vệ ở các cơ quan, các hợp tác xã ở lại để trực chiến cùng với bộ đội bảo vệ thị xã. Đêm nay cũng như bao ngày đêm khác, máy bay Mỹ lại mò đến bị pháo cao xạ, súng trường bắn đuổi dồn dập chúng hốt hoảng rải vội bom xuống cầu rồi rút thẳng. Ông Ân theo dân quân tự vệ đi san lấp hố bom. Đêm trăng sáng. Gió sông Châu lồng lộng vẫn không làm khô kịp những giọt mồ hôi vã trên mặt. Ai cũng say sưa hăng hái làm việc dù đã thấm mệt vì biết rằng hiểm nguy đang rình rập và sẵn sàng giáng vào đầu họ bất cứ lúc nào. Quả thật, chỉ mười phút sau, hai chiếc máy bay Mỹ hung hãn quay lại, lần này chúng hối hả thả những quả bom đen chũi về phía cầu. Mặt đất rung chuyển. Tiếng bom âm âm. Tiếng động cơ phản lực gầm rú. Tiếng đạn cao xạ nổ lụp bụp. Những cột khói đen ngòm lừng lững đùn lên trên bầu trời. Nhóm của ông Ân chưa kịp tản ra tránh bom thì đã bị nhòa đi trong làn khói bom. Suốt đêm ba mẹ con bà Ân chạy như điên như dại trên

những hố bom. Họ ra sức bới tìm. Tâm trạng bà Ân rối lên, bà kêu gào thảm thiết. Mãi sáng hôm sau, mọi người mới tìm thấy ông Ân bị lấp ở một hố bom ven đường. Bà Ân mặt trắng bệch, đôi mắt trôn trôn nhìn thân thể của chồng, kêu lên những tiếng đứt đoạn rồi ngất lịm. Còn cô bé Duyên cứ ôm lấy bố mà khóc nức nở. Có lúc cô nghẹn ngào nhìn bố đăm đăm, khẽ xoa lên gương mặt đen sạm thuốc súng và mảnh áo rách bươm còn lấm đất của bố. Những dòng nước mắt không ngăn được cứ tràn trên gương mặt thất thần của Duyên. Cô hiểu rằng từ nay vĩnh viễn người cha thân yêu của cô không còn nữa.

Sự ra đi của ông Ân làm cho gia đình Duyên dường như suy sụp hẳn. Nỗi buồn chìm ngập trong mái nhà ảm áp xưa kia. Từ hôm ấy những nụ cười hồn nhiên của chị em Duyên không còn nữa. Mẹ không còn trẻ nữa, đứa em trai mới mười ba tuổi còn thơ dại. Duyên sớm nhận ra trách nhiệm miếng cơm manh áo, cuộc sống khó khăn đang đè nặng lên vai mẹ. Duyên đang học dở lớp 7, cô lẳng lặng bỏ học.

Buổi học hôm ấy, thầy Thịnh thấy thiếu một gương mặt tươi tắn và nụ cười hồn nhiên. Khi hỏi

lý do nghỉ học của Duyên cả lớp không ai biết. Dạy xong tiết cuối cùng, thầy Thịnh đạp xe thẳng đến nhà Duyên. Lúc bảy giờ bà Ân mới vỡ lẽ. Bà cau có mắng con:

- Tại sao con lại bỏ học như vậy?

Duyên đứng lặng nhìn thầy giáo, nhìn mẹ:

- Mẹ ạ, con không muốn đi học nữa, con sẽ nghỉ học ở nhà làm đỡ mẹ!

Đến lúc này bà mới biết con gái bà nghỉ học và xin làm thuê ở một hiệu may.

Bà Ân đau khổ nhìn con ghen ngào trong nước mắt:

- Con ơi! Con đừng bỏ học, con làm như vậy mẹ chỉ thêm đau lòng.

Thịnh nhìn cô học trò đăm đăm, đôi mắt chứa đựng sự yêu thương:

- Mẹ em nói đúng đấy, em phải đi học đi. Em bỏ học dở dang như thế này chẳng giúp được nhiều gì cho mẹ em, mà bố em dưới tuổi vàng cũng không vui lòng vì việc làm của em đâu.

Duyên bần thần cúi đầu. Lát sau, ngẩng lên bắt gặp ánh mắt bao dung, trìu mến, khuyến khích của thầy, cô lý nhí:

- Vâng, em nghe lời mẹ, lời thầy, em sẽ trở lại lớp.

Bà Ân mừng rỡ, nắm chặt hai bàn tay thầy Thịnh mà cảm ơn:

- Tôi cảm ơn thầy, thầy tốt quá.

Thầy Thịnh khẽ đặt tay lên vai Duyên ánh mắt đầy yêu thương:

- Duyên à! Từ hôm nay, em chịu khó đến chỗ thầy, thầy sẽ giảng lại những bài em đã bỏ và ôn thi tốt nghiệp luôn. Em nhớ đến nhé!

Từ hôm ấy ngoài giờ học chính, Duyên tranh thủ đến chỗ thầy chủ nhiệm học thêm bài. Ngắm nhìn căn phòng tập thể đơn sơ của thầy và qua chuyện của mọi người cô biết nhà thầy ở Hà Nội. Học xong cao đẳng sư phạm, thầy được phân về đây dạy học đã được 3 năm. Những bài toán khó Duyên được thầy chỉ bảo cẩn thận, dễ hiểu. Có lúc cô bắt gặp thầy nhìn mình bằng ánh mắt đầy yêu thương. Nhưng rồi ánh mắt trù mến ấy đôi khi cũng làm cô bối rối để lại trong lòng cô một nỗi phấp phỏng.

2.

Một hôm mẹ mệt, Duyên xin nghỉ để chăm sóc mẹ. Hôm sau đến lớp, cô ngạc nhiên khi thấy vắng bóng thầy chủ nhiệm. Hỏi ra mới biết thầy bị sốt và nằm viện từ hôm trước.

Chiều, Duyên đến thăm thầy. Vừa tới nơi, cô thấy mọi người lao xao đứng trước cửa phòng bệnh mà thì thầm, chỉ trỏ. Không hiểu, cô lại gần khép nép chào:

- Em chào các thầy, các cô ạ!

Duyên ngược mắt dò hỏi, hiểu ý một cô giáo chỉ tay vào trong phòng và nói:

- Thầy giáo các em nằm trong kia, nhưng thầy bị bệnh đậu mùa. Bệnh này nguy hiểm và dễ lây lắm. Đừng vào em ạ.

Nói đến bệnh đậu mùa Duyên lại nhớ đến các anh trai cô đã lần lượt từ già cỗi đời vì bệnh này. Nỗi thương cảm chợt dâng lên xót xa. Bất chợt từ trong phòng phát ra tiếng rên khe khẽ dứt quãng:

- N...ướ...c... n...ư ớ...c...!

Không một ai nhúc nhích, họ đưa mắt nhìn nhau. Ruột gan Duyên rối bời, mắt đăm đăm nhìn vào cánh cửa đang im ỉm, khép kín. Tiếng gọi yếu ớt vẫn vọng ra. Trời ơi! Thầy ở đấy có một mình, không có người thân, chẳng lẽ cứ để thầy bị chết khát hay sao. Duyên vội chạy đến phòng bác sĩ trực khe gõ cửa. Một chị bác sĩ mở cửa và sẽ sàng hỏi:

- Em cần gì?

Duyên rụt rè nói:

- Thưa bác sĩ, thầy giáo em khát nước, vậy em cho thầy uống nước được không?

Chị bác sĩ mỉm cười:

- Uống nước thì được nhưng gần người bệnh dễ bị lây, em phải cẩn thận.

Duyên ngẩng cao đầu, đôi mắt như rục sáng:

- Chẳng lẽ sợ lây mà không ai dám vào đưa

nước để mặc cho thầy chết khát hay sao? Em sẽ lấy nước cho thầy uống.

Chị bác sĩ mỉm cười gật đầu:

- Em cứ vào nhưng nhớ cẩn thận.

Duyên khẽ vâng rồi vội vã đi lấy cốc nước. Cô mạnh dạn mở cửa đi thẳng vào phòng, để lại đằng sau những ánh mắt đầy ngạc nhiên và lo ngại. Bước vào căn phòng lạnh ngắt, Duyên ngây người nhìn thầy nằm trên giường. Thầy sút đi trông thấy, đôi mắt thầy đờ dại, đôi môi khô nứt nẻ đang hép từng ngụm nước một cách vội vàng. Bàn tay Duyên run rẩy rót từng thìa nước cho thầy. Những giọt lệ từ từ ứa ra hai bên khoé mắt. Uống hết cốc nước, đôi mắt thầy có vẻ tinh nhanh hơn. Thầy khẽ chớp mắt nhận ra cô học trò bé nhỏ, thầy khẽ cau mày, ngạc nhiên thấy đôi mắt cô đỏ hoe:

- Duyên đến thăm thầy đấy à! Thôi từ nay không được đến nữa. Em phải nghe lời thầy.

Duyên vâng dạ, nhưng vẫn lần khần ở lại pha cốc nước cam cho thầy uống, xong mới ra về. Hôm sau vừa đi học về Duyên vội nấu bát cháo hành mang đến bệnh viện. Vừa mở cửa, Duyên giật mình khi thấy cả thân hình thầy đang run bần bật, đôi mắt nhắm nghiền. Cô không hiểu chuyện gì xảy ra với thầy, miệng cô cứ líu lại:

- Thầy... Thầy làm sao vậy?

Thầy Thịnh nói qua hơi thở gấp:

- Rét... rét!

Duyên vội đi tìm bác sĩ nói bệnh tình của thầy giáo. Chị bác sĩ bảo cô y tá:

- Chị đi lấy chiếc chăn chiên đưa cho cô ấy đi.

Ôm chiếc chăn vào ngực, Duyên chạy vội về phòng đắp lên người cho thầy Thịnh, cơn rét vẫn chẳng hề lui, nét mặt hàng ngày của thầy Thịnh thật khô ngô sáng sủa vậy mà giờ đây tái nhợt, răn rúm, đôi mắt lơ đờ, người cứ rung lên từng đợt. Nhìn cảnh ấy, Duyên thấy thương thầy giáo vô hạn. Không kịp suy nghĩ, bằng một động tác nhanh nhẹn, cô trườn lên người Thịnh, một tay vòng qua cổ, một tay vòng qua lồng ngực ôm chặt lấy tấm thân lạnh ngắt đang run lên từng cơn, hai hàm răng va vào nhau cầm cập.

Lúc này tâm hồn Thịnh lơ lửng bay trên không, sự hoang vắng như hoá thạch khiến tấm thân anh lạnh giá. Một hơi ấm gần lắm đang lan toả khắp cơ thể anh và rồi cái lạnh tê buốt ấy rút dần. Trong tiềm thức anh thấy làn da mịn màng đang áp trên má anh. Không biết mình mơ hay tỉnh? Anh từ từ mở mắt..., hơi ấm ấy, gương mặt

mịn màng ấy đang kê bên má anh cùng những giọt nước mắt nhòa trên má. Anh giạt mình đẩy vội tấm thân nóng hổi ấy xuống. Anh dụi mắt sững sờ, miệng lắp bắp:

- Trời ơi... em... Duyên..., sao em lại...

Duyên cũng ngồi phất dậy. Cô đỏ mặt ngượng ngùng sửa lại mái tóc đang xoà trên mặt rồi nói một cách không được tự nhiên:

- May quá... thầy đã tỉnh... Lúc nãy... em lo quá, em sợ quá nên... em...

Nét mặt Thịnh đỏ lựng rồi tái dần. Anh nói nhỏ, giọng ấp úng:

- Thầy cảm ơn em... nhưng thôi em về đi, kẻo ai nhìn thấy...

Duyên cũng lúng túng:

- Dạ... nhưng em đã mang cháo cho thầy, để em đun lại cho nóng, thầy ăn xong thì em về.

Nói xong, Duyên xách vội cặp lồng cháo đi. lát sau, cặp lồng cháo nóng đã làm ấm bàn tay lạnh giá của Thịnh. Ăn xong cháo, Thịnh cảm thấy tỉnh táo hẳn lên, anh nhìn Duyên bằng cặp mắt đầy biết ơn. lát sau, anh sẽ sàng bảo Duyên:

- Duyên à! Thôi từ mai em không phải đến đây nữa. Em hãy tập trung vào học tập và chăm mẹ.

Thầy ở đây đã có bệnh viện chăm sóc rồi.

Duyên tần ngần đứng dậy, xách chiếc cặp lồng trong tay, lòng Duyên đầy ám ức. Không hiểu được sao thầy lại như vậy, sự ân cần hàng ngày của thầy đã biến đâu mất, giờ chỉ còn nét mặt cau có, khó chịu và lời nói gắt gỏng, không muốn cho Duyên vào thăm thầy. Duyên không hiểu, điều đó càng làm cô thêm ám ức, tủi thân.

Sau khi cô học trò về rồi, Thịnh mới thấy hoàn hồn. Điều chua chát gay gắt mà anh thốt ra với Duyên hoàn toàn ngoài ý muốn, nhất là hành động vừa xong "tình ngay, lý gian". Chỉ cần một người nhìn thấy, chuyện sẽ lan đi khắp vùng, kỷ luật dễ như chơi. Chuyện năm ngoái, cũng trong khu tập thể, một buổi tối có một cô giáo và thầy giáo đang ngồi nói chuyện trong phòng chẳng may bị mất điện. Cô giáo loay hoay thắp đèn, cứ thắp lên thì gió lại thổi tắt. Thầy hiệu phó đi qua thấy vậy đã đưa ra Hội đồng nhà trường để kiểm điểm:

- Nào là: Tại sao nam nữ ở cùng một phòng khi mất điện?

- Mất điện rồi tại sao không thắp đèn lên?

- Đây là tư cách giáo viên ảnh hưởng đến đạo đức của người giáo viên...

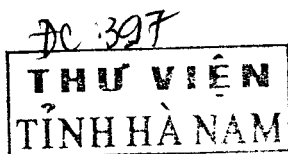
Bao hỏi câu hỏi chất vấn làm cho đôi trẻ ngượng đến mức xấu hổ. Họ đành xin về quê dạy để chạy trốn dư luận.

Thế là nhà trường tự nhiên đã mất đi hai giáo viên trẻ, dạy giỏi.

Gương "tầy liếp" ấy phần nào làm cho anh ngại và rùng mình khi nghĩ đến sự kiện vừa qua. May vì họ ngại đến sợ lây bệnh, nếu không có người nhìn thấy thì chuyện sẽ đi tới đâu...

Dù thế nào chẳng nữa, hơi ẩm và mùi thơm của tuổi dậy thì choán hết trong tâm trí anh, nó như còn phảng phất đâu đây. Cho đến hôm xuất viện, anh vẫn không sao giải thích được về hành động của Duyên. Mặc cho lời can ngăn của mọi người, cô vẫn cứ vào phòng bệnh. Cái cảm giác khi mở mắt ra một hơi ẩm, một làn da mềm mại quyện chặt lấy anh, làm cho toàn cơ thể anh nóng bừng, cảm nhận được niềm đam mê cùng với những giọt nước mắt tràn trên mặt anh. Có lẽ để có quyết định làm việc táo bạo này, Duyên phải suy nghĩ day dứt lắm. Việc ôm Thịnh trong lúc Thịnh đang sốt rét thật là việc "tày đình". Trái tim mách bảo điều gì... một tình cảm như thế nào thì Duyên mới dám liều lĩnh đến như vậy. Chuyện đã qua, Duyên

chẳng bị lây bệnh mà từ cái hôm tấm thân mảnh mai thơ ngây ấy được quán quít bên Thịnh làm cho Duyên thèn thẹn ngây ngất, đôi mắt luôn nhìn xuống, hai má càng ửng hồng. Cả hai nhìn nhau vẻ ngượng ngập hiện trên nét mặt. Thầy trò ít nói chuyện hơn và có vẻ xa lánh hơn. Nhưng đâu phải thế, hai trái tim của họ đang xích lại gần nhau, thỏn thức mỗi khi gặp nhau.

3.

Thấm thoát kỳ thi tốt nghiệp đã tới. Bằng tốt nghiệp của Duyên xếp loại khá, bạn bè và thầy cô mừng cho Duyên và mong cô đi học cấp III. Thế nhưng đáp lại sự mong mỏi ấy, Duyên nói với giọng ngậm ngùi và luyến tiếc:

- Thưa thầy, em không thể đi học tiếp được. Em muốn đi học chuyên nghiệp để sớm ra nghề giúp cho mẹ em đỡ khổ.

Biết không thể ngăn được ý trí của cô bé đầy cương nghị này. Thầy Thịnh trầm giọng:

- Vậy em thích học trường nào?

Gương mặt Duyên chột bùng sáng, vui tươi:

- Em thích học nghề dạy học như thầy.

Thịnh mỉm cười:

- Được! Thầy sẽ làm giúp em thủ tục.

Duyên cười thật tươi, cô nắm lấy bàn tay thầy khẽ lắc:

- Thầy làm hồ sơ cho em nhé, em chẳng biết làm đâu.

Thầy Thịnh nhìn sâu vào mắt cô học trò đang hớn hở cười. Đôi lúm đồng tiền xinh xắn khoáy sâu trên cặp má bầu bĩnh. Trông Duyên mới dễ thương, đáng yêu làm sao. Duyên đỏ mặt chào thầy rồi rảo bước ra về.

*

* *

Ba năm đi học là cả một quãng thời gian dài. Tiếp nối với bao nhiêu sự việc, Thịnh đã xin cho Hải - em Duyên đi làm ở hợp tác xã cơ khí Đồng Tiến. Hải đã tự lo được cuộc sống của mình đồng thời vẫn chăm sóc được mẹ. Thịnh thoảng Thịnh lại đến nhà giúp mẹ và em Duyên. Một hai tuần,

anh tới trường đón Duyên về thăm mẹ bằng chiếc xe đạp Thống Nhất. Đoạn đường hơn 30km như ngắn lại bởi câu chuyện dọc đường họ kể cho nhau nghe và tiếng cười trong trẻo của Duyên làm cho anh quên cả mệt. Chiếc xe đạp cứ lao đi bon bon cùng những câu chuyện dài tưởng như không bao giờ hết. Có lúc thương anh mệt, Duyên đòi lái, nhưng lái chưa quen có lần cô lao xe xuống ruộng khoai đưa thầy Thịnh ngã xoài bên luống khoai xanh tốt. Thế là họ lại được phen cười rũ rượi. Dần dần, Duyên đi xe đã khá hơn nên thường thích được lái thay cho anh. Đó là điều duy nhất mà Duyên làm được để đáp lại ân tình quá lớn của Thịnh. Con đường về nhà bao giờ cũng đi qua một cánh đồng lúa. Qua đoạn này Thịnh thường xuống dắt xe đi bộ đường như muốn thời gian chậm lại. Họ đi bên nhau, cùng ngắm cánh đồng lúa xanh mượt phẳng phất, mùi lúa thơm đang lên đòng. Tay Duyên ngắt lá lúa, mắt nghiêng ngắm dáng người cao dong dỏng, đôi mắt đen luôn nhìn thẳng của Thịnh ngắm nét mặt lúc nào cũng tươi của Thịnh mặc dù anh rất ít cười.

Con đường đi qua thảm lúa đã làm bạn với họ suốt ba năm trời. Tình cảm của Duyên và Thịnh

ngày càng gấn bó hơn. Duyên càng yên tâm học tập. Ngày ra trường cũng là ngày Duyên sung sướng nhất. Cô ở trong diện gia đình chính sách nên được ưu tiên về dạy ngay ở thị xã. Điều này làm cho bà Ân thấy vui hẳn lên. Một buổi tối Thịnh rủ Duyên đi chơi. Dưới ánh trăng chênh chếch lơ lửng trên các ngọn tre, hương sen thơm ngào ngạt. Thịnh bồn chồn một cách lạ lẫm. Duyên tinh nghịch hái một bông sen rồi dụi bông sen lên má anh. Anh chợt nắm lấy bàn tay Duyên áp lên mặt.

Bên tai Duyên từng lời nói của Thịnh cứ chập chờn, quẩn quýt. Thịnh ôm lấy tấm thân mảnh khảnh của Duyên và áp lên đôi môi hồng chúm chím ấy một nụ hôn. Cô lặng người chìm trong cảm giác chơi vơi. Dưới ánh trăng bàng bạc lung linh gương mặt của Duyên nổi lên trắng ngần cùng với đôi mắt tươi sâu thăm thẳm. Trong cô niềm vui cùng với ước mơ đẹp của ngày mai cứ bùng lên, phập phồng theo hơi thở. Đó là ngày đầu tiên sau ba năm học sư phạm. Chỉ ngày mai thôi cô chính thức lên bục giảng bước vào nghề dạy học. Cô sực tỉnh khi nghe tiếng hỏi của Thịnh:

- Ngày mai lên lớp em thấy thế nào?

Duyên cười. Nụ cười tươi roi rói:

- Em cảm thấy vui nhưng vẫn thấy lo lắng thầy ạ!

Thịnh cười hân lên mái tóc xanh mượt của Duyên:

- Bây giờ vẫn còn gọi là thầy hả?

Duyên bẽn lẽn, khẽ vuốt mái tóc, mỉm cười cặp đồng tiền lún sâu trên má, đôi môi mỏng của cô run lên:

- Em quên...

Thịnh nắm lấy hai bàn tay Duyên, nhìn đắm đắm vào đôi mắt to lấp lánh của cô anh khẽ nói:

- Buổi đầu tiên lên lớp, em phải chuẩn bị giáo án cho kỹ và chú ý thật bình tĩnh.

Duyên khẽ gật đầu, nhìn Thịnh. Trong lòng cô dậy lên niềm tin yêu và quý trọng, anh là một chỗ dựa tinh thần, anh đã nâng cô đứng dậy.....

Ngày hôm sau đến trường nhận lớp, nhìn thấy Thịnh lòng cô lại bối rối. Cô khe khẽ gọi: "Anh".

Thịnh mỉm cười vẫy tay chào, tâm trạng lo lắng của Duyên vơi đi. Buổi dạy kết thúc tốt đẹp, về tới nhà Duyên chạy cứ như chim sáo, miệng cười nói riu rít. Nhìn con vui vẻ bà Ân thấy yên lòng. Còn Duyên những niềm vui cùng đến một lúc

làm cho trái tim cô cứ nóng ran lên. Có lúc đang chải mái tóc dài đen mượt, bàn tay cô chợt khựng lại, cô vừa bắt gặp mình đang mỉm cười vô cớ. Cô lại cười thâm một mình.

Bao khó khăn bao vất vả đè nặng lên vai người mẹ làm cho sức khoẻ bà Ân dường như cạn kiệt. Bà ốm, đôi mắt của bà mỗi ngày thêm thâm quầng, sâu thẳm, nét khắc khổ hẳn lên theo thời gian. Duyên vừa dạy học vừa chăm mẹ. Thường ngày mỗi khi bê bát thuốc lên cho mẹ, cô ngẫm theo dõi nét mặt và tiếng thở không bình thường tưởng như không phải của mẹ. Lòng Duyên thấy lo lắng đầy vơi. Nhiều hôm cô thấy mình thật cô đơn, mới bước sang tuổi mười chín mà bao phần lo lắng. Điều đáng vui mừng là cả nhà Duyên được trở về thị xã. Không khí thanh bình đã trở lại, thị xã bước vào thời kỳ xây dựng. Nhà Duyên đã bị trúng bom nên được Nhà nước chia cho một gian nhà tạm. Mẹ cô thường hay đau yếu luôn. Để có thêm thu nhập giúp mẹ đỡ khó khăn, cô nhận len về đan thêm và dành thời gian chăm sóc mẹ. Có lúc cô đỡ dành mẹ như đỡ một đứa trẻ. Bà run rẩy trệu trạo nhai từng miếng cơm Duyên bón. Nét mặt bà xanh xao, có lúc đang ăn mồ hôi bà toát ra tràn trên khuôn

mặt. Duyên lúc thì bông đùa, lúc thì kể chuyện vui cho mẹ nghe. Thỉnh thoảng bà lại nở một nụ cười rệu rạo cùng con. Cô cứ tất bật lo cho mẹ nên ít có thời gian đi chơi cùng bạn bè. Cũng có hôm tỉnh táo hơn, bàn tay bà run run lần lần theo thành giường rồi từ từ bước ra hè, mái tóc điểm bạc dẫm ướt bết trên cổ, bước chân khó nhọc chậm chạp lần xuống bếp. Bà nhúc nhắc đi lại nấu cơm giúp con. Những lúc ấy Duyên thường không bằng lòng và cần nhằn với mẹ:

- Mẹ đã yếu, công việc này mẹ cứ để con về tranh thủ một lát là xong.

Bà mỉm cười bảo con:

- Thì cũng phải để mẹ đi lại vận động một chút cho khoẻ chứ. Thôi con cứ lo bài vở của con đi.

Cô khẽ mỉm cười và làm theo lời bà bảo.

Cứ thế cuộc sống êm đềm của mẹ con Duyên vẫn diễn ra một cách bình lặng. Ngày ngày Hải vẫn đi làm, Duyên vẫn đi dạy học và đan len thêm lấy tiền thuốc thang cho mẹ.

Mùa thu qua, mùa đông tới, bệnh thấp khớp của bà Ân lại tái phát. Chân bà xưng tấy lên có khi phải nằm bất động. Những lúc ấy Duyên thường ngồi xoa bóp cho mẹ. Cô khẽ nắm lấy bàn tay gầy

guộc lạnh lạnh của mẹ ủ vào lòng bàn tay ấm áp của mình. Có lúc khuôn mặt bệnh tật của bà hoen mờ, xa vời. Đôi mắt của bà lúc tối đi, lúc rạng rỡ hẳn lên. Bà bước những bước chân tê dại sau một mùa đông ảm đạm để mong sang được mùa xuân ấm áp.

Một hôm hai mẹ con đang trò chuyện vui vẻ thì Thịnh đến. Anh chủ động đến bên bà Ân hỏi thăm sức khoẻ của bà. Lát sau anh nói giọng chậm rãi:

- Thưa bác, cháu mới nhận được giấy báo nhập ngũ. Đến ngày kia cháu lên đường nhập ngũ, cháu chào bác, chúc bác ở nhà mạnh khoẻ, Duyên ở nhà chăm sóc bác chu đáo nhé.

Duyên ngỡ ngàng nhìn anh bắt gặp ánh mắt đầy yêu thương. Cô hỏi giọng thảng thốt:

- Sao anh đang dạy lại đi bộ đội?

Thịnh mỉm cười:

- Thanh niên thời chiến mà, lúc nào cũng phải sẵn sàng lên đường đi chiến đấu. Em ở nhà nhớ giữ gìn sức khoẻ và chăm sóc mẹ. Thôi chào bác cháu đi.

Duyên ngập ngừng đi theo tiễn anh, quên đi sự dặt dè, thẹn thùng, cô níu lấy cánh tay anh, ánh mắt cô da diết cùng những giọt lệ tuôn trào. Duyên thổn thức nghẹn ngào:

- Tối nay chúng mình gặp nhau chia tay nhé.
Anh khẽ gật đầu.

Dáng cao to của Thịnh xa dần. Nụ cười đầm thắm, cặp mắt tinh anh và thấu suốt của Thịnh cứ như khắc sâu trong trái tim Duyên. Cô cứ nhìn theo mãi cho đến khi bóng Thịnh khuất dần sau dãy phố...

Đêm ấy ánh trăng trong như ngọc hắt xuống dòng sông Châu những vẩy bạc lung linh. Những cơn gió từ dưới sông thổi lên mát dịu. Đất trời như rộng mở mênh mang. Thịnh nắm tay Duyên đi trên bờ cỏ. Cặp mắt đen như nhung của Duyên mờ đi vì thốn thức, ánh mắt đăm đăm nhìn Thịnh. Anh nhìn lại cô. Hai luồng mắt gặp nhau rồi động thành hai nụ cười trên môi. Tiếng Duyên thì thầm trong gió:

- Anh cứ đi mạnh khoẻ, em sẽ chờ.

Thịnh ôm ghì lấy tấm thân thon thả nhìn sâu vào đôi mắt thăm thẳm trên gương mặt sáng ngời dưới ánh trăng thanh của Duyên. Họ đi chậm rãi bên bờ sông đầy hoa dại, mùi hoa ngai ngái đằm đằm khiến cho hai người thêm ngây ngất. Duyên nhìn về phía làng. Những ngọn đèn toả ánh sáng ấm áp sau những ô cửa mỗi căn nhà, cảnh ấm áp

hạnh phúc của gia đình chợt làm cho Duyên chạnh lòng ứa nước mắt. Cô nghĩ đến ngày mai Thịnh đi xa vào chiến nơi trường không biết sống chết thế nào. Hạnh phúc của họ sẽ ra sao?

Thịnh khẽ lau những giọt nước mắt cho Duyên. Họ thì thâm chia tay trong nỗi buồn mênh mang không muốn rời nhau, những cơn gió mơn man quyến lấy họ như muốn chia sẻ nỗi buồn cùng họ...

4.

Mùa đông qua mùa xuân tới, ngọn đèn hắt lên tường cái bóng Duyên lom khom. Đôi tay cô thoăn thoắt đan len, tiếng kéo len cùng tiếng tích tắc của đồng hồ nhè nhẹ trong đêm thanh vắng. Bên ngoài cửa sổ vằng trăng bàng bạc vẫn nhẹ nhàng trôi cùng hàng ngàn ngôi sao bé bỏng, ướn át và bí ẩn lấp lánh trong đêm. Cô lắng nghe tiếng rì rào của gió cùng tiếng chin chít của đàn chuột đói ăn. Một cảm giác lãng đãng băng khuâng lan toả trong cô. Cô bồi hồi xao xuyến mỗi

khi nghĩ đến Thịnh. Có lúc cô muốn dần quên nỗi nhớ trong công việc, tưởng như kiệt sức để rồi đêm sau cô lại khóc thâm bên ngọn đèn xanh đang leo lét bên giường. Tình yêu đã giúp cho Duyên vượt qua tất cả. Duyên thật sự yên lòng khi được gửi gắm tình cảm riêng cho Thịnh. Duyên không mong muốn gì hơn nữa khi chàng trai thanh lịch người Hà Nội ấy rất chân tình và dành cho cô một tình cảm đặc biệt. Dòng suy nghĩ cứ triền miên, đôi tay Duyên vẫn đan len thoăn thoắt, theo nhịp thời gian. Đôi mắt Duyên đắm chiêu nhìn vào trong đêm, những ngọn lá trong vườn xôn xao rồi lặng ngắt. Tuổi mười chín, hai mươi của cô lặng chìm trong sự chờ đợi và bươn chải của cuộc sống. Bao khó khăn đang đè nặng trên đôi vai bé nhỏ của cô. Cô phải gồng mình lên trong cuộc sống hiện tại để thực sự là chủ một gia đình. Nhiều lúc cô nghẹn ngào muốn khóc mà không bật ra được thành lời. Nếu như mẹ cô có mệnh hệ gì thì cô biết lo lắng làm sao.

Một hôm đi dạy học về cô thấy một anh bộ đội dáng cao, gầy trong bộ quần áo đã cũ, cái mũ cối đã sờn vải được đặt trên đui. Anh đang ngồi bên giường mẹ. Cô lúng túng chào anh. Anh ngẩng đầu

đôi mắt trầm tư nhìn Duyên không chớp. Mẹ Duyên nói trong hơi thở:

- Anh Bình con bà Kham nơi gia đình ta ở sơ tán. Hôm nay anh ấy nghỉ phép đến chơi thăm mẹ con ta đây.

Duyên khẽ chào rồi xin phép đi xuống bếp nấu cơm. Bên ánh lửa chập chờn cô bỗng nhớ tới Thịnh, đến ánh mắt to đen trùi mền tưởng như vừa mới gặp nhau hôm nay ở trường. Bỗng cô giật mình bởi tiếng chào của anh bộ đội. Duyên thể hiện sự khó chịu trên nét mặt, cô khẽ trả lời rồi lảng lảng làm việc của mình. Hôm sau và hôm sau nữa Bình vẫn đến với túi quà biếu mẹ, anh ta còn mang một bộ quần áo khoác màu cà phê đến và lúng túng bảo Duyên:

- Anh mua quà cho em đây!

Duyên cảm ơn và đưa trả lại, Bình ngạc nhiên hỏi:

- Anh tặng em mà.

Duyên nói:

- Em đã có đủ quần áo rồi, cảm ơn anh đã đến thăm mẹ con em.

Hôm nay cũng như mọi ngày, Duyên bón cơm cho mẹ, ăn xong miếng cuối cùng. Mẹ bảo Duyên ngồi

nhưng lấy nhau thì phải biết nhau. Con đã có người yêu rồi mẹ ạ.

Bà gắng hỏi:

- Ai? Người nào?

Duyên gạt nước mắt.

- Mẹ ơi! Con! Con yêu anh Thịnh.

Bà Ân giật bắn người, đôi vai gầy rung rung.

Bà trừng mắt quát con:

- Nó đi bộ đội, hiện giờ nó đang ở trong Nam, biết sống chết thế nào? Bao giờ về mà chờ với đợi. Mẹ ốm đau thế này, con đợi chờ nó trở về thì đến bao giờ?.

Duyên ôm lấy tấm thân gầy guộc của mẹ mà khóc nức nở, giọng cô tắc nghẹn:

- Con đã yêu anh ấy, con xin mẹ.

Bà Ân quay mặt vào vách, nói giọng tắc nghẹn:

- Không thể chờ đợi anh Thịnh được con ạ.

Rồi bà thâm thì giọng xa vắng:

- Nó là con trai Hà Nội, họ lịch sự thật, nhưng khách sáo lắm. Biết làm sao được gia đình người ta. Còn thằng Bình nó ở ngay đây, gia đình cũng tử tế khá giả, con còn đòi hỏi gì hơn nữa. Mẹ muốn trước khi nhắm mắt xuôi tay con đã có gia đình tử tế.

Duyên xót xa, nghẹn ngào: mẹ cô cả đời lo cho

chồng con, sức lực đã bị vắt cạn kiệt, giờ nằm đây với hình hài gầy guộc, đôi mắt trũng sâu. Mẹ mong manh như chiếc lá vàng phất phơ trước gió. Mẹ hi sinh suốt đời vì con vậy mà bây giờ Duyên đang làm trái lời mẹ để giữ lấy tình yêu ư? Càng nghĩ, Duyên càng thấy thương mẹ, trong tâm can, sự giằng xé, giữa bên tình, bên hiếu lúc này phải làm sao đây? Sự suy nghĩ còn non nớt của cô gái chưa đầy hai mươi tuổi tình thương mẹ là trên hết. Đây là bước ngoặt của cuộc đời Duyên.

Đêm, những giọt mưa ngâu nhè nhẹ lất phất trên mái nhà. Duyên úp mặt trên gối lắng nghe tiếng mưa rơi, từng tiếng gió nghe xào xạc, trong lòng Duyên tắc nghẹn, tiếng khóc khô khốc, đứt đoạn như thân cây liễu bị chặt ra từng khúc. Không nén được lòng mình, cô òa khóc nức nở. Lúc này cô nhớ Thịnh da diết. Anh chiến đấu ở phương trời xa xôi không biết sống chết ra sao. Vậy mà... không một lời chia tay, không một lời giải thích cho Thịnh, Duyên đột ngột bỏ đi lấy chồng. Ai hiểu cho lòng Duyên, cô tự dằn vặt, tự lên án mình, miệng lảm bảm:

- Ta là một kẻ bội bạc, không chung thủy.

Sáng hôm sau, cô thần thờ, bàn tay thon thả

cầm chiếc lược bằng Duyara anh gửi tặng hôm nào chải lên mái tóc dài đen mượt, lạng lẽ soi gương, đôi mắt thâm quầng lơ đãng nhìn ra xa. Cô phải đối mặt với sự thật mỗi khi bà mẹ Bình đến, bà Ân lại hối thúc con. Những lúc ấy Duyên lạng người, đôi mắt thất thần. Đến giờ phút này cô đành quyết định dứt bỏ tình yêu với Thịnh, một người đàn ông mà cô tôn trọng thực sự là người thầy, người bạn, người yêu. Cô cúi đầu, đôi mắt tối sầm lại, cố dần câu nói trong tiếng nấc:

- Vâng! Con nghe lời mẹ.

Câu nói nặng nề phát ra từ cổ họng đắng ngắt của Duyên. Từ nay tình yêu giữa Duyên và Thịnh bị cắt đứt. Nói xong cô chạy vội xuống bếp, nước mắt trào ra... Câu nói ấy đã cắt ngang hạnh phúc mà họ đã dày công gây dựng. Bây giờ hạnh phúc ấy đã tan thành mây khói. Duyên bối rối, lòng hoang mang vô hạn. Những điều sâu kín nhất trong lòng cô vừa nói ra đã phải dập tắt nó luôn. Tâm trí cô không còn chỗ cho sự suy nghĩ nào khác ngoài sự đau đớn trong lòng. Hạnh phúc ngời ngời và sự khao khát cháy bỏng với Thịnh từ nay đã chấm hết, lòng Duyên nguội lạnh như băng giá, mắt cô cay xè. Từ lúc ấy Duyên chỉ gượng cười,

gương mặt trắng bệch và rã rời vì vết thương lòng. Vết thương ấy do Duyên gây nên vì cô thấy cần phải làm như thế. Điều hệ trọng cả đời ấy, Duyên chỉ biết tâm sự với người bạn gái thân nhất, đó là Nga. Nhưng cả hai đành chịu bó tay cho số phận. Nga phân vân không biết nên khuyên giải bạn điều gì. Chỉ biết ôm lấy bạn và an ủi bằng những câu chân thành nhất.

Từ nay cô đành dứt tình với Thịnh để giữ tròn chữ hiếu mong Thịnh sẽ hiểu cho cô điều đó. Nghe tin này hẳn anh cũng đau khổ không kém gì Duyên.

Mấy hôm nay bà mẹ Bình cùng họ hàng đang tất bật lo chuyện ăn hỏi và cưới xin cho Bình. Nhìn nét mặt không mấy thiện cảm cùng với dáng đi cao lừng khờng của bà mẹ chồng tương lai, Duyên bình tĩnh xin phép mọi người rồi rành rọt nói:

- Thưa các ông, các bà, các bác. Theo ý nguyện của mẹ cháu muốn cho cháu đi lấy chồng nhưng trong lúc mẹ cháu ốm đau mà cháu lại lo hạnh phúc thì cháu cảm thấy thật là bất hiếu. Trước khi cưới cháu có một nguyện vọng xin các ông các bà chấp nhận cho.

Nét mặt lưỡi cày của bà mẹ chồng chột giãn ra bà cười nói:

- Có điều gì con cứ nói.

Cô cúi đầu, liếc nhìn mẹ rồi khe khẽ nói:

- Để vẹn cả đôi đường: Con xin phép sau khi cưới xong, nhà con trở về đơn vị, con xin được về chăm sóc mẹ con, thỉnh thoảng con lại về bên nhà.

Mẹ Bình nghe nói đến đây bà cười hể hả, nhưng đôi mắt nhỏ, dài sắc sảo của bà thoáng vẻ khó chịu:

- Được! Chuyện đó không có gì khó, mẹ sẽ chiều ý con.

Mọi người đều vui vẻ, riêng Bình nét mặt tươi hớn hở, anh không ngờ cuộc bàn bạc cưới xin lại nhanh gọn như vậy. Giờ chỉ còn chờ ngày cưới, thời gian nghỉ phép sắp hết nên việc cưới xin gấp gáp, cô dâu không may kịp bộ quần áo cưới, chăn màn còn chờ phân phối, chưa kịp mua. Vậy mà đám cưới vẫn diễn ra.

5.

Đám cưới vào một buổi sáng mùa xuân, mưa như dây bột, tiết trời dường như ấm áp dần lên. Những nụ đào còn e ấp rung rinh bên những chồi lá non xanh biếc. Xuân về làm nhịp sống thêm hối hả, người đi lại ngược xuôi trên các nẻo đường ngõ phố. Cái vui, cái nhộn nhịp ấy lan đến tận nhà Duyên. Mấy ngày nay nhà Duyên cũng rậm rà rậm rịch, kẻ chạy đi người chạy lại tíu tít chuẩn bị đám cưới cho Duyên. Gần đến giờ rước dâu, Duyên vẫn ngồi lặng đi, nét mặt vô hồn, bạn bè thoa lên mặt cô một chút

phấn son. Mặc! Duyên vẫn lặng lẽ đăm chiêu. Buồn phải xa người mình yêu mãi mãi, bất giác từng giọt nước mắt từ từ lăn trên má Duyên. Chợt tiếng pháo nổ làm cô giật mình thảng thốt rồi cơ thể như rũ ra. Toàn thân Duyên lạnh toát, cô bước thập thồm theo Bình một cách vô định. Đến lúc chào mẹ để về nhà chồng, Duyên ngời thụp xuống bên mẹ. Cô nắm lấy hai bàn tay gầy guộc của mẹ mà khóc nức nở. Duyên cứ nắm lấy hai bàn tay ấy mà áp vào má mình không muốn rời ra. Hai bàn tay gầy guộc của bà khẽ đẩy con đi nhưng trên khoé mắt những giọt nước mắt thi nhau chảy trên gương mặt phúc hậu của bà. Sợ quá giờ, mọi người giục Bình đỡ cô dâu đứng dậy để về nhà chồng. Lúc ấy, lòng cô chợt rộn bao nỗi buồn lo cùng nỗi đau thắt ruột không thổ lộ được cùng ai. Cô gạt nước mắt, lòng trĩu nặng nỗi ưu tư cùng bao niềm sâu lắng.

*

* *

Đám cưới tan từ lâu, nhà nào đã về nhà nấy. Trời tối dần, Duyên cầm chổi dọn dẹp, quét nhà, rửa

bát đĩa, hết việc cô ngập ngừng đứng dưới bếp nhìn mọi người đi ngủ. Lúc này Duyên mới cảm thấy lo sợ xen nổi ngượng ngùng. Nổi xót xa cũng bùng cháy cùng với nỗi thương Thịnh chột trào dâng: Không biết giờ này anh làm gì, ở đâu, lẽ ra đám cưới này chú rể phải là Thịnh. Vậy mà... Duyên lững thững đi ra cổng, cô ngắm bầu trời đầy sao, ước mơ đến với vì sao giờ đã vụt tắt, khuôn mặt đẹp một cách kiêu xa của Duyên chột thất thần ngơ ngác. Đôi mắt tím lại bởi những nỗi đau giằng xé. Những giọt nước mắt mặn chát đang chảy từ trái tim ứa máu, cô loạng choạng run rẩy ngồi xuống bậc gạch, ruột gan như bào xé. Trong cô chột nhớ lại những ngày êm đêm đã qua, kỷ niệm mà không sao cô quên được. Không thấy vợ đâu, Bình đi ra sân lần tìm trong bóng tối thấy vợ ngồi phệt trên bậc gạch, anh khẽ nói:

- Về nhà ngủ đi thôi, khuya lắm rồi.

Anh đưa tay đỡ Duyên đứng dậy. Cô chậm rãi theo anh vào nhà. Dưới ánh đèn dầu le lói, cô nhận ra một chiếc giường bằng rẻ quạt còn thơm mùi gỗ mới. Duyên ngẩn ngại ngồi xuống bên giường, cô lạ lẫm nhìn xung quanh. Bình kéo Duyên nằm xuống, cô co người nằm sát vào tường. Lẽ ra người

nằm bên cạnh cô bây giờ phải là Thịnh. Thế nhưng tạo hoá đã xoay vần đến nỗi nhâm chỗ để rồi con người đành gánh chịu suốt cả cuộc đời đến độ đắng cay, chua xót. Cô khóc những giọt nước mắt tức tưởi trong đêm rơi nhẹ nhẹ xuống mặt gối. Cô nhắm mắt lại mặc cho sự vuốt ve đang mơn man trên cơ thể cô. Bình vẫn chẳng cần biết Duyên đang nghĩ gì... Hai bàn tay Bình xiết chặt lấy tám thân nõn nà của Duyên. Làn môi mỏng manh của Duyên run lên vì bất lực, giọng cô hoảng hốt, mỏng dần rồi nhoè đi. Một dòng xoáy lẫn trong màn sương mỗi lúc một thêm dày đặc cho đến khi không nhìn thấy gì nữa thì Duyên yếu ớt cố ngoi lên khỏi vùng vô thức để tỉnh lại, cơ thể cô mệt đến tận xương tận tuỷ lử lả, ngơ ngác và đau xót. Nỗi đau ấy như một vết dao chém phập vào trái tim cô, mạnh mẽ như nanh vuốt của một con thú dữ, có lúc cô bừng tỉnh dậy dăm dăm nhìn chồng bằng ánh mắt thờ ơ, lạnh ngắt, xa vời với khoảng cách của giấc mơ. Buổi chia tay vừa hiện ra: Hôm ấy cơn mưa đầu mùa xối xả như trút đi nỗi buồn của buổi chia tay nhau mãi mãi. Cơn mưa trút vào gương mặt hai người áp vào nhau tràn nước mắt và nước mưa. Cả hai không nói được lời nào mà chỉ

có nụ hôn thay lời họ. Những nụ hôn dịu ngọt vỡ ra thành nước. Cứ vậy họ triền miên trong cơn mê, giọng Duyên thoảng như tiếng gió. Có lúc họ nắm tay nhau đôi mắt chìm trong sâu lắng. Lúc ấy Duyên ôm Thịnh mà khóc như mưa. Họ chia tay nhau trong nước mưa và nước mắt... Để rồi mỗi người một ngã, Thịnh đi vào chiến trường, Duyên pháp phủng trong sự chờ đợi. Vậy mà bây giờ đột nhiên Duyên rẽ bước sang ngang. Duyên cảm thấy có lỗi vô cùng với anh, một chiến sĩ đang chiến đấu ngoài chiến trường. Lòng Duyên đau như dao cắt... Tiếng bà mẹ chồng gọi làm cho cô tỉnh cơn mê, quên đi rằng đêm nay là đêm tân hôn. Cô lau vội những giọt nước mắt nóng hổi còn đang lăn trên má, gạt vội cái chăn cũ sang chỗ Bình rồi dò dẫm tìm đôi dép. Cô vội đi xuống bếp, tìm cái chổi lúa. Cô chậm rãi đưa từng nhát chổi lên nền nhà, cái chổi trên tay Duyên nhẹ nhẹ khua trong lúc trời chưa kịp sáng.

6.

Sáng nay, Duyên đến trường, quãng đường dài dường như ngắn lại, chân bước mãi miết mà lòng nôn nóng muốn đến một nơi nào đó để xả đi bao nỗi ưu tư.

Buổi dạy hôm nay, đầu óc Duyên cứ chổng chênh mông lung. Dạy xong cô đi thật nhanh về thăm mẹ. Bà Ân thấy con về thì mừng rỡ, tranh thủ Duyên thổi nồi cơm cho mẹ, nhìn mẹ ăn cơm ngon lành cô thấy vui vui. Bước chân vội về nhà chồng mà lòng nặng trĩu ưu tư. Vừa bước vào đến cửa, bà mẹ Bình đã hỏi:

- Sao con đi dạy học về muộn vậy?

Duyên lúng túng, khép nép thưa:

- Dạ! Thưa mẹ con về qua nhà nấu cho mẹ con nồi cơm nên con về muộn.

Bà ư hừm rồi đảo đôi mắt sắc lẹm nhìn con dâu:

- Làm gì thì làm cũng phải lo cho gia đình chồng trước.

Nói rồi bà lặng lẽ bỏ đi. Cô không biết nói gì hơn, cảm giác chân tay như thừa thãi. Cô tần ngần đi xuống bếp nấu cơm. Đun bằng rạ không quen, thỉnh thoảng lửa tắt cô lại cúi xuống thổi phù phù. Mỗi lần như vậy, bụi gio lại bay quán quít lên mái tóc dài đen mượt. Đun xong bữa cơm, mặt mũi Duyên đỏ bừng cùng những vệt gio lem trên mặt. Nhìn cảnh ấy, mấy cô em chồng và bà mẹ đứng từ xa nguyền lại. Tiêu chuẩn "Nhà ngói, cây mít" đã làm cho Duyên mệt mỏi. Nhà rộng, sân rộng quét xong được cái nhà và sân thì đã mỏi cả lưng. Lại nữa, gia đình nhà chồng cả thầy gần chục người, cứ bê rổ rau cũng thấy nặng. Đến bữa Duyên ý tứ ngồi đầu nồi, cứ xới cho cả nhà một lượt đã mỏi tay. Ăn được lưng bát cơm thì mọi người đã đứng lên. Đang sức ăn sức ngủ, giờ thức khuya dậy sớm đôi không dám kêu, Bình vô tâm nên không để ý tới điều đó.

Lần đầu tiên bước về nhà chồng, Duyên lạ đủ mọi thứ, ngủ không dám ngủ, ăn không dám ăn, nói không dám nói. Cô lặng lẽ làm việc, dạy học về là hàng đồng việc phải làm, dọn dẹp, cơm nước, giặt giũ quần áo cho cả nhà. Có hôm giặt xong chậu quần áo đầy ụ đã sụn cả lưng. Chưa kịp thở cô em chồng đồng đánh nói:

- Giặt bẩn như thế này thì đừng giặt còn hơn.

Rồi cô em cầm chiếc áo sơ mi trắng vừa lật lên, lật xuống và lẩm bầm giọng bực tức, khó chịu. Đôi mắt Duyên tối sầm lại, cô mệt mỏi đi vào buồng, khe khẽ đặt tấm thân thon thả xuống giường, những giọt nước mắt mặn chát từ từ lăn trên gò má.

Một tuần trôi qua, cả hai người chưa hết sự ngỡ ngàng e ngại thì Bình đã hết phép lại quay vào chiến trường. Sự bịn rịn chia tay còn gượng gạo lúng túng. Những ấn tượng để khắc trong tim hầu như chưa có, dù sao sự ra đi của Bình vẫn làm cho Duyên đôi chút xao xuyến. Tiễn chồng ra đi, hôm sau Duyên xin phép bố mẹ chồng về nhà mẹ đẻ như lời hẹn trước khi cưới. Bà Kham buộc lòng chấp nhận theo lời hứa với vẻ không hài lòng. Bà nhìn Duyên bằng ánh mắt dửng dưng đầy xa lạ.

Vừa về đến nhà, lòng Duyên được như cởi mở thêm. Cô vui vẻ ríu rít bên mẹ, cái dáng khép nép e ngại giờ đã biến đi đâu mất, Duyên như con chim sổ lồng, nét mặt vui tươi, bà Ân thấy con vui vẻ lại ngỡ con hạnh phúc. Mẹ có ngờ đâu con của mẹ đã bước ngoặt sang một con đường khác. Mới xa mẹ một tuần mà Duyên cảm giác như xa hàng năm. Cô cứ nắm bàn tay mẹ mà xoa mà nắn bóp, bàn tay mẹ gầy guộc nổi lên những đường gân xanh, mang bát thuốc còn bốc khói lên, cô dịu dàng nói:

- Mẹ uống bát thuốc đi cho nóng.

Ghé bát thuốc lên miệng bà Ân. Cô nhìn mẹ uống mà lòng thương vô hạn, cô bản thân:

- Mẹ dạo này gầy quá, mẹ phải chịu khó ăn uống cho lại sức.

Thấm thoát Duyên đã về với mẹ gần được một năm. Năm nay sức khỏe mẹ Duyên như cạn kiệt dần. Bà nằm bất động một chỗ.

Sau giờ dạy, Duyên vội về nhà chăm sóc thuốc thang cho mẹ. Trong khi bà như ngọn đèn leo lắt trước gió. Mấy hôm nay hình như những cơn gió lạnh làm cho bà mệt mỏi hơn. Có lúc bà nhìn Duyên bằng ánh mắt lạ lùng. Duyên dăm dăm nhìn mẹ: Da mẹ ngày một xanh xao, nhợt nhạt, mí

mắt hơi tim tím và xung quanh có quầng đen, đôi má hóp lại, hơi thở phập phồng dưới vạt áo mỏng. Có lúc mẹ nhìn Duyên bằng ánh mắt dịu dàng. Bà khẽ thở dài, bàn tay xương xẩu của bà nắm chặt bàn tay mềm mại của Duyên. Những đường gân xanh nổi lên làn da mỏng mảnh ở bàn tay mẹ. Tất cả lộ ra sự mệt mỏi, ẻo lả cần sự chở che. Một cái gì đó đau khổ, xót xa đang chìm đắm trong trái tim người mẹ. Một năm sau, vào một buổi chiều mẹ gọi cả hai con ngồi bên cạnh. Tiếng mẹ thì thào nhẩn nhủ, giọng mẹ như tiếng gió xào xạc xa vời vợi:

- Mẹ không sống được lâu với các con. Duyên thay mẹ chăm sóc dạy bảo em Hải thành người. Có vậy mẹ mới yên tâm ra đi.

Nghe đến đây, Duyên òa khóc nức nở:

- Mẹ ơi! Mẹ đừng nói nữa con sợ lắm. Mẹ hãy sống cùng chúng con.

Bàn tay bà Ân lần lần run rẩy lên trên mặt con gái. Duyên áp má mình lên gương mặt xanh xao của mẹ, thổn thức:

- Mẹ còn sống lâu với chúng con mẹ ạ.

Bà khẽ mỉm cười, nụ cười méo mó thể hiện sự mệt mỏi của bà. Rồi bà vẫy Hải lại gần. Bàn tay gầy guộc hằn rõ làn gân xanh, nhẹ vuốt lên đôi vai

vạm vỡ tuổi thanh niên của Hải. Rồi đôi bàn tay ấy lại rờ trên khuôn mặt vuông vức của con trai. Đôi mắt đen sáng của Hải nhìn mẹ không chớp. Rồi cả hai chị em đều ngồi xà xuống xoa bóp chân tay cho mẹ. Duyên thủ thỉ:

- Mẹ ơi! Mẹ ăn uống cho khoẻ mạnh rồi nấu cơm cho chúng con ăn nhé.

Bà Ân khẽ gật đầu, hai dòng nước mắt từ từ chảy trên hai khoé mắt khô khốc. Hải nắm tay mẹ lắc lắc. Đôi mắt bà chợt rục sáng, bà nắm chặt tay con như muốn truyền hơi thở cuối cùng cho các con. Nhưng hơi thở ấy nghẹn tắc, có lúc nấc lên. Bà khẽ thở dài, đôi mắt từ từ khép lại mấy giọt nước mắt ứa ra bên khoé mắt hoắm sâu.

Chị em Duyên gào khóc thảm thiết bên mẹ, nhưng toàn thân bà đã bất động. Họ hàng dân phố nghe tiếng khóc vội chạy đến, mỗi người một việc lo đám tang cho mẹ Duyên.

Đôi mắt Duyên, thâm quầng, hốc hác. Cô vật vã trong nỗi thương tiếc mẹ. Người cô sụn xuống mềm oặt tưởng như tắt hơi luôn bên nắm mồ vừa được đắp cỏ. Ở nhà, mọi người đã giúp cô chuẩn bị làm lễ 3 ngày cho mẹ. Suốt ngày trên bàn thờ hương thơm toả khói nghi ngút, hoa quả kín lớp tàn hương.

Gương mặt Duyên khắc thêm nỗi buồn sâu lắng. Làm lễ 3 ngày mẹ xong, cô ở lại thêm vài hôm chuẩn bị những thứ cần thiết cho em trai phải ở lại một mình, xong xuôi cô mới về nhà chồng đúng như lời hứa. Cô dẫn lòng với nỗi thương em trai còn bơ vơ trẻ dại nhưng không thể nào khác. Cô biết rằng từ ngày mai cuộc sống ở gia đình chồng sẽ còn nhiều phức tạp. Bước về nhà chồng với bao nỗi day dứt, phiền muộn đang chờ đón cô.

7.

Những ngày làm dâu lại bắt đầu. Trước khi về nhà, cô đã mua một cái âu đựng trầu bằng đồng về biếu mẹ, một chai rượu thuốc cho bố. Cô khép nép chào bố mẹ. Ông không nhếch mép mà khế gặt đầu. Bà cố nhướn đôi mắt ti hí nhìn con dâu. Mặt Duyên đỏ bừng cô lấy âu đựng trầu và chai rượu thuốc ra lúng túng nói:

- Con chẳng có gì. Chỉ mua chút quà về biếu thầy u, mong thầy u nhận cho.

Bà cầm cái âu trên tay, liếc nhẹ một cái rồi đặt "phịch" xuống bàn làm cho Duyên cụt hứng. Bà

nhìn Duyên với đôi mắt hững hờ, cùng với khuôn mặt dài thưỡn không chút thiện cảm. Bà nói giọng rin rít:

- Vẽ chuyện.

Thấy vậy, Duyên đành quay xuống nhà cùng các em đi gánh nước sông về ăn. Thường ngày cứ bốn giờ sáng là bà đã dậy để chuẩn bị đi chợ, gánh hàng xén của bà đã nuôi đàn con khôn lớn. Cứ nghe tiếng lục đục của mẹ chồng là mắt nhắm mắt mở Duyên bưng tỉnh dậy luôn không dám ngủ thêm. Bà Kham lúi húi ngồi sắp gánh hàng. Còn Duyên trong bóng tối rờ rẫm quét nhà, rửa cốc chén và đun sẵn phích nước cho bố chồng để rồi mỗi sáng ông trầm ngâm ngồi trên chiếc sập gụ uống nước trà. Sau những giờ dạy, về nhà cô thường cùng các em làm cỏ lạc, cỏ vườn. Tháng sáu nghỉ hè, cũng vào tháng thu hoạch vụ mùa. Cả nhà lao ra ngoài ruộng gặt lúa, phơi rơm, phơi rạ. Dưới ánh nắng chói chang của buổi trưa hè Duyên đi phơi rạ, phơi rơm suốt trên đoạn đường quốc lộ. Nắng như xuyên qua làn áo làm cho lưng Duyên rất bỏng. Vậy mà Duyên vẫn nhẫn chịu. Sau một tháng hè người Duyên gầy, nước da sạm đen. Việc lao động vất vả cô chưa quen, nhiều đêm mệt mỏi

rã rời, đặt lưng xuống là ngủ ngay. Có đêm thoảng nhớ chồng nhưng giây phút ấy qua đi rất nhanh, xen vào đó là nỗi day dứt nhớ Thịnh. Không biết anh ở đâu, đang chiến đấu ở chiến trường nào. Cứ vậy từng đêm Duyên trần trở trong sự nhớ thương xen nỗi dằn vặt và cô đơn.

Cho đến lúc này tình yêu với Thịnh vẫn luôn sống trong cô. Tình yêu ấy đẹp đẽ đến ngây ngất và được nuôi dưỡng bằng những hy vọng cùng những kỷ niệm thường xuyên được ôn lại. Chính vì thế hình ảnh Thịnh cứ khắc sâu trong ký ức của Duyên qua năm tháng. Nhiều lúc Duyên buồn nảo lòng, cô nhớ lại.

Tháng gạo đầu tiên Duyên đem về nhà, vô tình cô nhìn thấy mẹ chồng khảo lại, tay bà đơng, miệng đếm từng bơ gạo. Duyên thấy mình như bị xúc phạm. Cô ghen ngào uất ức, cổ họng như tắc lại. Cô lặng lẽ đi ra ngoài. Con đường làng rải đá nằm êm ả dưới bóng trăng rầu rầu. Cô tựa vào gốc cây thông nhìn về phương trời xa. Mặc cho tiếng gió thoảng, lá thông reo. Lòng cô bùi ngùi nhớ tới người mẹ hiền đã khuất. Cô tủi thân ngậm ngùi trước khoảng không gian tĩnh mịch.

Một tháng hè trôi đi, một tháng trời cực nhọc

nhưng đâu có thiếu lời ra tiếng vào mặc dù cô đã gắng hết sức. Vào năm học mới, cô đi dạy trở lại phải đi bộ từ nhà đến trường, tuy xa nhưng Duyên cảm thấy rất vui khi được gặp bạn bè đồng nghiệp và học sinh. Lòng Duyên phần nào khuây khoả, nước da tươi tắn, trắng hồng trở lại. Đôi mắt đen không còn u buồn như trước. Về nhà, Duyên không tránh được những cặp mắt xét nét, soi mói của mẹ chồng và chị em chồng. Những ngày mới cưới, chồng ở nhà thì cô còn được đi xe đạp. Chồng đi khỏi, chiếc xe Thống Nhất nữ lại được cất kỹ trong buồng. Mặc! Duyên không đòi hỏi, không kêu ca. Đạo này Duyên đã béo khoẻ lên đôi chút.

Hôm nay vừa đi dạy về, mẹ chồng gọi cô lại gần và hỏi:

- Duyên này! Có phải con đã có thai không? ...

Duyên giật bắn người, choáng váng. Cơ hồ như trái đất muốn sụp đổ, chân tay cô run lên, trong lòng dâng lên nỗi uất nghẹn. Cô nói giọng uất ức, nước mắt đan nhau chảy xuống gò má:

- Thưa u, chồng con đi vắng hàng năm nay. U bảo con có thai với ai bây giờ?

Nét mặt bà Kham thoáng cau lại, rồi lại thản nhiên, bà vừa nhai trầu bồm bồm nói giọng thủng thẳng:

- Ấy là tao nghe thấy người ta đồn vậy nên tao mới hỏi. Thế thì về đây ăn uống sung sướng nên mày béo ra thì phải.

Cô ôm mặt chạy vào trong buồng. Lời mẹ chồng nói như vết dao đâm vào trái tim Duyên. Cô lặng lẽ úp mặt vào gối khóc nức nở, những giọt nước mắt ướt đầm trên nền gối trắng.

Bà có biết đâu, đi ra ngoài đường, Duyên thường tránh những ánh mắt của ai đó đang dăm dăm nhìn mình. Rồi những đêm đông gió lạnh, nằm nghe tiếng rên rỉ của côn trùng mà lòng chạnh nổi băng khuâng. Cái rét luôn qua chiếc chăn bông ngấm vào tận da thịt Duyên, vào tận con tim. Cảm giác một-cái gì đấy cứ nóng rần rật trong trái tim rồi lại tan vỡ ra. Có lúc tim cô đến thất nghệt lắng nghe tiếng gió quẩn quít xôn xao từ cánh đồng mênh mông thổi vào. Lòng Duyên lại quặn lên một nỗi niềm sâu lắng. Những lúc ấy Duyên lại cuộn chặt chiếc chăn bông vào người, chùi kín cả đầu tưởng như đến nghệt thở vậy mà người cô vẫn run bần bật như lên cơn sốt, cô chống chọi với cơn sốt ấy. Cô muốn tránh tất cả để giữ gìn một sự thủy chung với chồng. Vậy mà bây giờ!

Trời ơi. Sao bà nói những lời lẽ cay độc ấy với

Duyên. Tim cô lại nhói đau cho cuộc tình ngang trái. Điều đó cô muốn giữ kín trong lòng, không bao giờ muốn khơi lại nỗi đau ấy. Vậy mà bây giờ chính bà mẹ chồng lại gọi lại trong Duyên. Cuộc đời cô đã bước sang đoạn đời mới, tuổi thơ của một cô gái đã khép lại. Bây giờ cô đang làm nghề của một người vợ, một người con dâu. Cô chưa làm một việc gì trái với lương tâm. Một hôm, đi dạy học về, cô thấy mẹ chồng đang ca thán với ông Hạ chú chồng cô:

- Nó lười quá chú ạ, không như con Hoà mới cưới, nó đã sẵn sàng làm việc nhà, nó thạo việc chứ không như con Duyên.

Ông chú chậm rãi phân trần:

- Bà phải thông cảm cho nó, từ bé nó sinh ra và lớn lên ở thị xã đâu có làm công việc đồng áng bếp núc. Còn cái Hoà chính gốc nhà quê, bà so sánh làm sao được. Phải dạy bảo nó dần thôi. Bà đừng suy bì như thế mà làm cho chị em dâu nó hiểu lầm nhau là gay go đấy.

Bà Kham im lặng, ông Kham cầm chén nước trên tay nhấp nhấp từng ngụm một cách dăm chiêu. Lát sau ông nói giọng như danh lại:

- Hôm nọ tôi còn nhìn thấy thằng nào lai nó. Kiểu này rồi hỏng mất thôi.

Chú Hạ cười nói:

- Nó đi bộ, gặp bạn bè thì lai hộ nhau chứ có gì mà ông phải suy diễn cho thêm mọt óc.

Duyên làm như vừa về đến nhà không nghe thấy những lời bàn luận, bình thản chào bố mẹ và chú rồi vào nhà.

Thấm thoát Duyên về nhà chồng đã gần một năm. Cô Hằng em chồng học xong trung cấp sư phạm được phân công tác tại Lai Châu. Bố mẹ sợ xa không cho đi, mặc dù đã đi lấy chồng nhưng cô vẫn quanh quẩn về nhà. Thấy vậy Duyên nhờ bạn xin cho em về dạy tại xã nhà. Nhận quyết định đi dạy cô còn bĩu môi:

- Đã xin thì xin về thị xã. Chứ xin về xã cũng hơn gì đi Lai Châu

Duyên vừa bực vừa tiếc công nhưng vẫn dịu dàng nói:

- Cô lấy chồng ở quê thì dạy ở quê chẳng tiện sao?

Cô Hằng dẫu môi nói:

- Tôi không có tiền nên tôi phải về xó quê vậy. Gớm! Cám ơn bà chị quan tâm đến em.

Không còn biết nói gì hơn, Duyên đành lặng thinh, mặc cho lời qua tiếng lại của em chồng.

Tuyệt nhiên cô không được một lời cảm ơn. Buồn lòng cô chỉ biết ngược nhìn ra sân nhạt nhoà ánh nắng, lắng nghe tiếng chim gọi nhau trên vòm cây trước ngõ.

Hằng năm nay, Duyên ép mình trong công việc, trong sự cay nghiệt và sự thờ ơ lạnh nhạt của nhà chồng. Điều đó không khỏi làm cô suy nghĩ. Trong khi chồng đi vắng mọi sự dần vặt, đau khổ cứ như vò xé tâm can, người cô cứ gầy rộc đi, nước da xanh bợt, đôi mắt ngơ ngác buồn. Một buổi sáng đang giảng bài, tự nhiên mắt Duyên hoa lên, chân tay run rẩy cô choáng ngất ngay trên bục giảng. Chị em giáo viên đưa cô vào viện rồi báo cho gia đình. Theo bác sĩ chẩn đoán: cô bị suy nhược cơ thể, suy nhược thần kinh. Hôm sau bà mẹ chồng mới cho cô em út vào thăm chị. Đầu Duyên đau buốt, cô nằm thiêm thiếp đắp trên đầu một chiếc khăn ướt. Cơn sốt, cơn đau đầu vừa dứt thì miệng Duyên đắng ngắt cháy khô cả cổ họng. Vừa mở mắt cô thấy một người thanh niên mặc quân phục đang ngồi bên. Đó là Bình. Anh lo lắng hỏi bệnh tình của Duyên. Nét mặt Duyên tươi hẳn lên:

- Ô, anh Bình, anh về lúc nào, sao biết em ở đây mà vào?